

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

УДК 376.3:371.3:004

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15626665>

Сучасні інноваційні освітні технології в інклюзивній освіті в початковій школі

Чучаліна Юлія Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,

м. Умань, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-5350-8236>

Прийнято: 26.05.2025 | Опубліковано: 09.06.2025

***Анотація.** У статті висвітлено питання актуальності впровадження інноваційних освітніх технологій в інклюзивну практику початкової школи як одного з основних напрямів розвитку сучасної української освіти. Необхідність адаптації педагогічних практик до запитів дітей з особливими освітніми потребами в сучасних освітніх умовах зумовлено трансформацією української школи відповідно до принципів дитиноцентризму, інтеграції та доступності. Особливої актуальності набуває формування такого освітнього середовища, що забезпечує умови для гармонійного та всебічного розвитку кожної дитини з урахуванням її потреб та індивідуальних можливостей. **Мета** статті полягає в дослідженні сучасних інноваційних освітніх технологій, що впроваджуються в інклюзивному навчанні на рівні початкової школи, з метою оцінки їхньої ефективності у забезпеченні*

якісного освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами. Зокрема, передбачено аналіз можливостей інтеграції цих технологій у щоденну педагогічну практику з урахуванням підвищення рівня залученості, мотивації та навчальної успішності учнів. **Методи** дослідження охоплюють аналіз наукових джерел, узагальнення досвіду педагогічної практики, спостереження за освітнім процесом у класах з інклюзивним навчанням та елементи порівняльного аналізу ефективності використання традиційних та інноваційних практик. **Результати.** У роботі виокремлено та схарактеризовано низку ефективних інноваційних технологій, що мають значний потенціал в інклюзивній освіті: технологія змішаного навчання, проєктне навчання, технологія розвитку критичного мислення, використання цифрових освітніх ресурсів (онлайн-платформи, інтерактивні вправи), зокрема елементи гейміфікації. Акцентовано на індивідуалізації навчального процесу, що забезпечується використанням інформаційно-комунікаційних технологій та адаптивних методик. **Висновки.** Ефективне впровадження новітніх педагогічних технологій у навчальний процес дітей з особливими освітніми потребами в умовах початкової школи позитивно впливає на формування інклюзивної культури, підвищує рівень залученості учнів у навчальну діяльність та сприяє конструктивній взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу. У перспективі доцільно зосередитися на розробці та впровадженні цифрових інструментів, орієнтованих на побудову індивідуальних освітніх траєкторій. Зокрема, створення інтерактивних адаптивних платформ для навчання, використання цифрових засобів для моніторингу освітніх результатів учнів з особливими освітніми потребами, впровадження мобільних застосунків для розвитку навичок саморегуляції та комунікації, крім того, підготовки методичних рекомендацій щодо

персоналізації навчального контенту із залученням можливостей штучного інтелекту.

Ключові слова: *адаптація, мотивація, інтеграція, взаємодія, персоналізація, змішане навчання, гейміфікація, цифрові ресурси, особливі освітні потреби.*

Modern innovative educational technologies in inclusive education in primary school

Yuliia Chuchalina,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Department of Professional Methods and Innovative Technologies in Primary School,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University,
Uman, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-5350-8236>

Abstract. *The article addresses the relevance of implementing innovative educational technologies in inclusive practice at the primary school level as one of the key directions in developing modern Ukrainian education. The need to adapt pedagogical approaches to the needs of children with special educational needs in current educational settings is driven by the transformation of the Ukrainian school system according to the principles of child-centeredness, integration, and accessibility. Significant is the creation of an educational environment that ensures conditions for each child's harmonious and comprehensive development, taking into account their individual abilities and needs. **The article aims to explore contemporary innovative educational technologies applied in inclusive education at the primary school level, aiming to evaluate their effectiveness in ensuring a quality educational process for children with special educational needs. The article also***

*analyzes the possibilities of integrating these technologies into everyday pedagogical practice to enhance student engagement, motivation, and academic success. Research **methods** include the analysis of scientific sources, generalization of pedagogical experience, observation of the educational process in inclusive classrooms, and comparative analysis of the effectiveness of traditional and innovative approaches. **Results.** The study identifies and characterizes several effective, innovative technologies with significant potential in inclusive education: blended learning, project-based learning, critical thinking development technologies, digital educational resources (online platforms, interactive exercises), as well as elements of gamification. Special attention is given to individualizing the learning process, ensured through information and communication technologies and adaptive methods. **Conclusions.** Effective implementation of modern pedagogical technologies in the education of children with special educational needs at the primary school level positively influences the formation of an inclusive culture, increases student engagement in learning activities, and promotes constructive interaction among all participants in the educational process. Future research should focus on developing and implementing digital tools to build individualized educational trajectories. In particular, this involves creating interactive, adaptive learning platforms, using digital tools to monitor the educational outcomes of students with special educational needs, implementing mobile applications to develop self-regulation and communication skills, and preparing methodological recommendations for personalizing educational content using artificial intelligence.*

Keywords: *adaptation, motivation, integration, interaction, personalization, blended learning, gamification, digital resources, special educational needs.*

Постановка проблеми. В умовах реформування освітньої системи України та впровадження концепції Нової української школи актуальним є питання створення ефективних моделей інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Визначальним чинником успішності цієї освітньої парадигми є застосування інноваційних технологій, що дають можливість гнучко адаптувати зміст, методи та організацію освітнього процесу відповідно до індивідуальних особливостей кожного учня.

Попри позитивні тенденції у сфері інклюзивної освіти, значна частина вчителів початкової школи постає перед труднощами у виборі та застосуванні сучасних педагогічних технологій, що відповідали б як загальнодидактичним вимогам, так і особливим потребам інклюзивного середовища. Недостатність методичної підтримки, низький рівень інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та обмеження адаптивних цифрових ресурсів часто ускладнюють процес навчання та створення комфортного освітнього середовища для всіх учасників.

З огляду на це виникає потреба у науковому осмисленні та систематизації сучасних інноваційних освітніх технологій, що можуть бути ефективно застосовані в інклюзивній практиці початкової школи. Необхідність детального вивчення цього питання зумовлено як педагогічними викликами сьогодення, так і стратегічною метою української освіти – забезпечення рівного доступу до якісної освіти для кожної дитини незалежно від її індивідуальних особливостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Впровадження сучасних інноваційних освітніх технологій у початковій освіті є актуальною проблемою в сучасних наукових дослідженнях, оскільки якісна інклюзивна освіта вимагає застосування новітніх методик, технологій та психолого-педагогічних практик. Дослідниці І. Литвин, Т. Зорочкіної та Н. Байдюк [1] детально

розглядаються психолого-педагогічні технології інклюзивного навчання в початковій школі, підкреслюючи їхню роль у забезпеченні індивідуалізації освітнього процесу. Науковиця Л. Черніченко [2] акцентує на теорії та практиці професійної підготовки логопедів для інноваційної діяльності в інклюзивній дошкільній освіті, що є значущим для ранньої підтримки дітей з особливими потребами. Автор О. Хом'як [3] досліджує організаційно-технологічні засади інклюзивної освіти в початковій школі, розкриваючи методичні інструменти інтеграції дітей з ООП в освітній процес. Науковиці О. Комар та В. Пісняк [4] розглядають інклюзію як інноваційний шлях розвитку освіти, акцентуючи на необхідності трансформації освітніх моделей. Дослідниця Т. Гodeцька [5] аналізує психологічний аспект інклюзивних освітніх середовищ у контексті цифрової трансформації суспільства. Вчена К. Бірюкова [6] визначає зміст інклюзивної компетентності психолога як основного учасника команди супроводу дітей з особливими освітніми потребами. Автор А. Власюк [7] висвітлює сучасний розвиток інклюзивної освіти в Україні, а науковиця Г. Давиденко [8] досліджує цифрову інклюзію та доступність в освітньому середовищі. Дослідниця О. Жадько [9] аналізує світовий досвід становлення і розвитку інклюзивної освіти, що є важливим для адаптації інноваційних практик у національній системі освіти. Вчена Л. Коврігіна [10] висвітлює особливості організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами, що є обов'язковим компонентом сучасних інноваційних технологій інклюзивної освіти.

Сучасний стан наукових досліджень свідчить про наявність комплексної теоретичної бази й практичних напрацювань, що підтверджують ефективність застосування інноваційних освітніх технологій в інклюзивній початковій школі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри активне впровадження інклюзивної освіти в початковій школі та зростання інтересу до інноваційних технологій у педагогіці, окремі напрями досліджень залишаються фрагментарними. Зокрема, недостатньо розкритим є питання практичного застосування сучасних технологічних рішень у контексті роботи з учнями, які мають різноманітні освітні труднощі. Наразі відсутні комплексні дослідження, що сприяють оцінці впливу окремих методичних практик на академічні результати, рівень залученості та соціальну адаптацію таких дітей.

Значною мірою не досліджено механізми адаптації інновацій до реалій інклюзивного середовища, зокрема в умовах обмежених ресурсів, різного рівня підготовки вчителів та відсутності системної підтримки. Питання взаємозв'язку між педагогічною інноваційністю, індивідуалізацією та стабільністю результатів в інклюзивних класах потребує подальшого аналізу.

Крім того, важливим є пошук ефективних моделей впровадження цифрових ресурсів, що забезпечують гнучкість освітнього процесу та сприяють розвитку базових компетентностей учнів з ООП. Педагогічні стратегії, що враховують можливості гейміфікації, адаптивного навчання та інтерактивних платформ, потребують емпіричного обґрунтування та апробації в умовах реального шкільного середовища.

Формулювання цілей статті (визначення завдання). Метою статті є всебічне дослідження потенціалу сучасних інноваційних освітніх технологій у контексті інклюзивної освіти в початковій школі з акцентом на їхній ефективності, адаптивності та практичній доцільності у роботі з дітьми з ООП. Дослідження спрямоване на виявлення підходів, що не лише сприяють якісному засвоєнню навчального матеріалу, а й забезпечують психолого-педагогічну підтримку, індивідуалізацію навчального процесу та розвиток

основних компетентностей молодших школярів в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Мета дослідження реалізується шляхом розв'язання таких завдань:

- систематизувати технології, що застосовуються в інклюзивних класах початкової школи;
- оцінити педагогічну доцільність окремих технологій (змішаного навчання, гейміфікації, проєктної діяльності, використання цифрових ресурсів тощо) у контексті потреб учнів з ООП;
- дослідити рівень педагогічної готовності до використання ІКТ у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами;
- сформулювати практичні рекомендації щодо ефективного впровадження інноваційних практик у щоденну роботу педагогів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інклюзивна освіта у початковій школі є одним з основних напрямів модернізації національної системи освіти, що спрямована на забезпечення рівного доступу до якісної освіти для всіх учнів незалежно від їхніх індивідуальних особливостей. В умовах впровадження інклюзії значущим є використання сучасних інноваційних освітніх технологій, що здатні ефективно підтримувати навчання дітей з ООП та сприяти їхній соціалізації [11].

Національні стратегії розвитку інклюзивного навчання до 2029 року [12] та створення безбар'єрного простору до 2030 року [13] визначають основні пріоритети й заходи для формування рівних умов доступу до освіти для дітей з ООП і розвитку інноваційних технологій, що враховують їхні індивідуальні потреби та сприяють успішній соціалізації у шкільному середовищі.

Для ефективної реалізації інклюзивної освіти в початковій школі використовуються різноманітні інноваційні технології, що сприяють адаптації навчального процесу до індивідуальних потреб учнів. У таблиці 1 наведено

класифікацію основних типів інновацій, що застосовуються в інклюзивному навчанні, зі стислим описом їхнього змісту та функціонального призначення. Такий поділ дає змогу систематизувати методи та визначити основні напрямки розвитку інклюзивної освітньої практики.

Таким чином, трансформаційні заходи охоплюють: технології навчання та інструменти (ІКТ, змішане навчання, адаптивні платформи, цифрові ресурси, проєктна діяльність, гейміфікація); психолого-педагогічні практики (технології розвитку емоційної компетентності, підтримка психологічного комфорту); професійну підготовку педагогів (системне підвищення кваліфікації); міждисциплінарну співпрацю (команди супроводу, індивідуальні програми розвитку); створення безперешкодного середовища (фізична та інформаційна доступність). Таке структурування формує цілісне уявлення про основні напрями розвитку інклюзивної освіти в початковій школі.

ІКТ належать до основних технологій, що застосовуються в інклюзивному навчанні. Впровадження інтерактивних навчальних засобів, адаптивних програмних продуктів та мультимедійних ресурсів дає можливість створювати індивідуалізовані освітні траєкторії, враховуючи унікальні потреби кожного учня. Це сприяє підвищенню мотивації до навчання, зокрема розвитку когнітивних і комунікативних компетентностей учнів з ООП.

Таблиця 1

Інновації в інклюзивній освіті початкової школи

Тип інновації	Завдання
<i>Технологічні рішення</i>	Впровадження цифрових та мультимедійних засобів, інтерактивних платформ і спеціалізованих пристроїв для підтримки навчання дітей з особливими освітніми потребами
<i>Адаптивні методи навчання</i>	Використання індивідуалізованих освітніх програм і диференційованих методик, що враховують специфіку розвитку та потреби кожної дитини в інклюзивному класі

<i>Міждисциплінарна співпраця</i>	Залучення педагогів, психологів, корекційних спеціалістів і батьків до спільної роботи над створенням ефективного освітнього середовища для дітей з ООП
<i>Інтеграція STEM</i>	Використання міждисциплінарних практик, що поєднують науку, технології, інженерію та математику з урахуванням інклюзивних методик для розвитку критичного мислення у молодших школярів
<i>Професійний розвиток педагогів</i>	Постійне підвищення кваліфікації вчителів початкових класів з питань інклюзивного навчання та освоєння сучасних освітніх технологій, адаптованих для дітей з особливими освітніми потребами
<i>Впровадження AR та VR</i>	Використання доповненої та віртуальної реальності для створення інтерактивних, доступних і безпечних освітніх середовищ, що стимулюють розвиток пізнавальних навичок у дітей з різними потребами
<i>Гейміфікація навчання</i>	Застосування ігрових елементів для підвищення мотивації, розвитку уваги та соціальної взаємодії учнів в інклюзивному класі
<i>Емоційна підтримка</i>	Використання психолого-педагогічних методик, арттерапії та сенсорної інтеграції для забезпечення емоційного комфорту та розвитку соціальних навичок у дітей з ООП

Джерело: власна розробка автора

Змішане навчання як інноваційна технологія поєднує традиційні аудиторні методи з дистанційними цифровими ресурсами, що забезпечує створення гнучкого та адаптивного освітнього простору. Для учнів з ООП це особливо значуще, адже дає можливість працювати у комфортному темпі, повторювати матеріал і отримувати підтримку в онлайн-режимі. Крім того, змішане навчання сприяє розвитку самостійності та відповідальності за власне навчання, що є критично необхідним для формування життєвих навичок у дітей з різними формами порушень. Така форма навчання розширює можливості індивідуального супроводу та покращує взаємодію між учителем, учнями та їхніми батьками.

Серед низки інноваційних технологій варто виокремити застосування адаптивних навчальних платформ із використанням штучного інтелекту, що аналізують навчальні досягнення учнів і автоматично коригують індивідуальні завдання. Це дає змогу оперативно реагувати на зміни в рівні засвоєння матеріалу і формувати максимально ефективні освітні маршрути.

Гейміфікація у навчальному процесі є потужним мотиваційним інструментом, що активно залучає учнів до освітньої діяльності. Використання ігрових елементів сприяє розвитку уваги, концентрації та креативності, покращує соціальні взаємодії в інклюзивному колективі. Для дітей з ООП ігрові технології створюють безпечне середовище, де можна відчувати успіх і підтримку, що позитивно впливає на їхню самооцінку і загальну адаптацію до навчання. Інтерактивні освітні ігри, віртуальні лабораторії та симуляції забезпечують розвиток критичного мислення, уваги та комунікативних навичок у дітей з ООП.

Проектна діяльність є ефективним засобом формування практичних навичок та умінь працювати в команді. У контексті інклюзивної освіти вона дає можливість інтегрувати різнорівневі завдання, враховуючи індивідуальні можливості кожного учня. Таке залучення до спільної діяльності забезпечує розвиток соціальних компетенцій та зміцнення відчуття приналежності до колективу, що є визначальним для дітей з ООП.

Важливим компонентом інклюзивного навчання є застосування психолого-педагогічних методик, спрямованих на формування емоційної компетентності та підтримку психологічного комфорту учнів. Інтегративні методики арттерапії, сенсорної інтеграції, зокрема техніки розвитку емпатії допомагають знизити рівень тривожності та формують позитивний соціальний клімат у класі.

Для ефективного впровадження інноваційних освітніх технологій значущим є професійна підготовка педагогів. Вчителі повинні володіти не лише загальними методиками викладання, а й спеціальними знаннями щодо особливостей розвитку дітей з різними формами порушень. З огляду на це одним із пріоритетних напрямів є створення системи безперервного підвищення кваліфікації, що містить тренінги, семінари та майстер-класи з використання новітніх технологій і психолого-педагогічних практик інклюзивного навчання [11, с. 71].

Для забезпечення комплексної практики у навчанні дітей з ООП активно застосовуються міждисциплінарні методики, що передбачають інтеграцію зусиль педагогів, психологів, логопедів, соціальних працівників та батьків. Така співпраця сприяє розробленню індивідуальних програм розвитку, що охоплюють не лише академічні знання, а й розвиток соціальних навичок, емоційної стійкості та самостійності.

Створення безбар'єрного освітнього середовища – фізична доступність шкільних приміщень і інформаційна доступність навчальних матеріалів – є ще одним важливим аспектом інклюзивної освіти. Використання технологій аудіо- та відеопідтримки, спеціалізованих пристроїв і програм для дітей з вадами слуху, зору чи моторики сприяє максимальній інтеграції учнів в освітній процес.

Таким чином, застосування різних типів інноваційних технологій забезпечує комплексну практику організації навчання в інклюзивних класах. Технологічні рішення сприяють не лише підвищенню якості освіти для дітей з ООП, а й формують сприятливе психологічне середовище, що стимулює їхній розвиток та соціалізацію. Водночас успішна реалізація цих технологій залежить від належної підготовки педагогів, адаптації змісту навчання і

забезпечення технічними ресурсами, що вимагає системної практики та підтримки на рівні освітньої політики держави.

Педагогічна готовність до використання ІКТ у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами є основним чинником ефективності інклюзивного навчання. Аналіз сучасних досліджень свідчить, що рівень цієї готовності суттєво варіюється залежно від професійного досвіду вчителя, його мотивації до інновацій та рівня технічної компетентності. Багато педагогів усвідомлюють важливість ІКТ як засобу адаптації освітнього процесу, проте не всі мають достатній практичний досвід або психологічну готовність до їхнього застосування [14].

Варто зазначити, що ефективне використання ІКТ у роботі з дітьми з ООП вимагає не лише технічних навичок, а й розуміння специфіки кожного виду порушень та уміння інтегрувати цифрові ресурси з адаптивними методиками навчання. З огляду на це рівень педагогічної готовності залежить від доступності консультацій і підтримки з боку фахівців – психологів, корекційних педагогів, методистів.

У контексті сучасних освітніх трансформацій спостерігається стійка тенденція до зростання кількості інклюзивних класів у початковій школі, що зумовлює підвищений запит на підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно працювати в умовах інклюзивної освіти. Зокрема, більшість закладів загальної середньої освіти разом з початковою ланкою вже мають практичного психолога. Проте засвідчено, що професійна підготовка психологів у закладах вищої освіти все ще переважно орієнтована на роботу з нормотиповими дітьми, не враховуючи повною мірою специфіку психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами. Це вимагає оновлення змісту освітніх програм, запровадження інноваційних практик формування інклюзивної компетентності фахівців та впровадження

спеціалізованих освітніх технологій, адаптованих до умов інклюзивного навчання в початковій школі [15, с. 182].

Отже, підвищення рівня педагогічної готовності до використання ІКТ є комплексним завданням, що потребує системної організації професійного розвитку вчителів, удосконалення освітньої політики та створення відповідних матеріально-технічних умов. Впровадження програм наставництва та супроводу дасть змогу подолати наявні перешкоди й сприятиме ефективнішій реалізації інклюзивних освітніх технологій у початковій школі.

Компоненти педагогічної готовності до впровадження ІКТ в інклюзивній початковій школі є взаємопов'язаними та взаємозалежними (рис. 1), що зумовлює їхній комплексний вплив на якість освітнього процесу [14].

Рисунок 1

Взаємозв'язок основних компонентів педагогічної готовності до впровадження ІКТ в інклюзивній початковій школі

Джерело: власна розробка автора

Професійні знання і навички охоплюють як технічну компетентність, так і володіння методиками застосування ІКТ у роботі з дітьми з ООП. Мотивація і ставлення педагога надважливі у процесі впровадження інноваційних технологій, оскільки визначають рівень зацікавленості, внутрішню готовність до змін і прагнення до професійного зростання в умовах цифровізації освіти. Ще один компонент – організаційна підтримка, що охоплює забезпечення відповідною матеріально-технічною базою, доступ до ресурсів професійного розвитку, методичної допомоги та адміністративної підтримки, що створює умови для сталого використання ІКТ в інклюзивному середовищі. Системна взаємодія цих компонентів формує цілісну основу для ефективного застосування цифрових технологій у навчанні дітей з ООП і сприяє підвищенню якості інклюзивної освіти [16, с. 123].

Успішна соціалізація дитини з ООП в умовах інклюзивного навчання в початковій школі є однією з основних умов ефективності освітнього процесу та розвитку інклюзивного середовища загалом. Серед основних шляхів, що сприяють цьому процесу, варто виокремити такі: по-перше, максимально раннє діагностування психофізичних порушень дитини, що дає можливість своєчасно розпочати корекційно-розвиткову роботу; по-друге, активна участь батьків у ролі повноправних членів команди психолого-педагогічного супроводу; по-третє, належна теоретико-методична підготовка вчителів початкових класів для роботи з дітьми з ООП із використанням сучасних освітніх технологій. Крім того, важливим є налагодження ефективної системи співпраці родини дитини з педагогами, що ґрунтується на взаєморозумінні, довірі та єдності педагогічних практик. Окремої уваги потребує професійна взаємодія асистента вчителя з педагогами, що сприяє адаптації дитини до шкільного середовища. Водночас одним із провідних напрямів інклюзивної роботи в початковій школі має бути формування толерантного ставлення до

інакшості, визнання унікальності кожної дитини, зокрема виховання гуманності, співчуття та емпатії в усього шкільного колективу. Усе це гарантує психологічну безпеку та комфортне середовище, необхідне для успішного навчання та соціального розвитку кожної дитини [11, с. 74].

Для ефективного впровадження інноваційних освітніх технологій в інклюзивному середовищі початкової школи важливо забезпечити системне підвищення цифрової компетентності педагогів. Це досягається шляхом організації регулярних професійних тренінгів, курсів підвищення кваліфікації та навчальних програм, спрямованих на формування навичок використання ІКТ, адаптивних освітніх платформ та спеціалізованих ресурсів для учнів з ООП.

Зокрема, варто приділяти увагу індивідуалізації навчального процесу. Запровадження диференційованих та адаптованих форм навчання, що враховують специфіку розвитку кожної дитини, сприятиме створенню комфортних умов для успішної інклюзії. Використання технологій змішаного навчання, гейміфікації, проєктної діяльності та адаптивних цифрових платформ робить навчання доступнішим, гнучкішим та більш мотивованим для учнів з різними освітніми потребами.

Значущим є розвиток міждисциплінарної взаємодії в інклюзивному освітньому процесі. Залучення у шкільні колективи психологів, логопедів, дефектологів, асистентів вчителя та інших фахівців дає змогу забезпечити комплексну практику підтримки дітей з ООП. Це сприятиме оперативному реагуванню на їхні освітні запити та впровадженню корекційно-розвиткової роботи в межах освітнього процесу.

Не менш важливим є створення сприятливого освітнього середовища, що відповідає принципам доступності та безпечності. Класи мають бути оснащені сучасними технічними та мультимедійними засобами, сенсорними

зонами, інклюзивними навчальними матеріалами і адаптованим програмним забезпеченням. Це допоможе враховувати особливості сприйняття, мислення і поведінки кожного учня, що позитивно вплине на їхню участь у навчанні.

Адміністрація навчального закладу має відігравати вирішальну роль у підтримці інноваційних процесів. Важливо забезпечувати матеріально-технічне оснащення, організаційну підтримку педагогів, стимулювати їхню інноваційну діяльність і формувати інституційну культуру інклюзивності. Така система сприятиме трансформації педагогічної практики та сталому розвитку інклюзивної освіти.

З метою підвищення ефективності впровадження інновацій варто застосувати систему моніторингу та оцінювання результатів інноваційної діяльності. Аналіз педагогічної практики, відстеження динаміки успішності учнів та рефлексія професійного зростання педагогів допоможуть коригувати стратегії навчання відповідно до реальних потреб учнів та профілю навчального закладу.

Висновки. Під час дослідження встановлено, що впровадження інноваційних освітніх технологій у практику інклюзивної освіти початкової школи сприяє підвищенню якості освітнього процесу за умови їхньої адаптації до індивідуальних потреб учнів з ООП. Змішане навчання, гейміфікація, проєктна діяльність та використання цифрових ресурсів виявляють високу педагогічну ефективність у контексті інклюзії.

З'ясовано, що рівень педагогічної готовності до застосування ІКТ є основним чинником успішності інноваційної практики. Педагогічна готовність містить три взаємопов'язані складові: професійні знання та практичні навички, мотивацію до використання новітніх технологій та наявність організаційно-методичної підтримки.

Розроблені практичні рекомендації доводять необхідність системної підтримки педагогів, активної міждисциплінарної взаємодії та створення сприятливого інклюзивного освітнього середовища.

Перспективними напрямками подальших досліджень є розроблення критеріїв оцінювання ефективності впровадження інноваційних технологій, аналіз практичного досвіду вчителів інклюзивних класів, зокрема вивчення сталих результатів їхньої інноваційної діяльності.

Список використаної літератури:

1. Литвин І., Зорочкіна Т., Байдюк Н. Психолого-педагогічні технології інклюзивного навчання в початковій школі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2024. № 1–2. С. 496–505. URI: <https://eprints.cdu.edu.ua/id/eprint/6814> (дата звернення: 29.03.2025).
2. Черніченко Л. Теорія і практика професійної підготовки логопедів до інноваційної діяльності в інклюзивній дошкільній освіті : монографія. Умань : Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, 2021. 188 с. URI: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/13950> (дата звернення: 29.03.2025).
3. Хом'як О. Організаційно-технологічні засади інклюзивної освіти в початковій школі. Технології організаційно-управлінської та освітньої діяльності в початкових класах Нової української школи в умовах інтеграції України до Європейського Союзу : монографія / ред. О. О. Красовська. Рівне: О. Зень, 2023. С. 249–286. URI: <https://dspace.megu.edu.ua:8443/jspui/handle/123456789/4258> (дата звернення: 29.03.2025)

4. Комар О., Пісняк В. Інклюзія як інноваційний шлях розвитку освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2021. № 194. С. 24–29. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-194-24-29>
5. Годецька Т. Інклюзивні освітні середовища в умовах цифрової трансформації суспільства: психологічний аспект. *Аналітичний вісник у сфері освіти й науки*. 2023. № 20. С. 78–111. URL: <https://dnrb.gov.ua/ua/?ourpublications=41538> (дата звернення: 29.03.2025).
6. Бірюкова К. Зміст інклюзивної компетентності психолога як учасника команди супроводу дітей з особливими освітніми потребами. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2021. Вип. 16(61). С. 5–15. DOI: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series12.2021.16\(61\).01](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series12.2021.16(61).01).
7. Власюк А. Розвиток інклюзивної освіти в Україні. Київ, 2023. 34 с. URL: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/> (дата звернення: 29.03.2025).
8. Давиденко Г. Цифрова інклюзія та доступність: соціальна діджиталізація : монографія. Вінниця: ТВОРИ, 2023. 240 с. DOI: <https://doi.org/10.58521/978-617-552-348-3-2023-236>.
9. Жадько О. Становлення та розвиток інклюзивної освіти: світовий досвід. *Грааль науки*. 2024. № 35. С. 405–413. DOI: <https://doi.org/10.36074/grailof-science.19.01.2024.073>.
10. Коврігіна Л. Особливості організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2019. № 4. С. 22–28. DOI: <https://doi.org/10.32405/2309-3935-2019-4-22-28>.
11. Нетьосов С., Ляшенко В. Шляхи забезпечення освіти особливої дитини в умовах інклюзії. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія Педагогіка і психологія*. 2019. № 1. С. 70–77. DOI: <https://doi.org/10.32342/2522-4115-2019-1-17-9>.

12. Національна стратегія розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/527-2024-p#Text> (дата звернення: 29.03.2025).

13. Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-p#Text> (дата звернення: 29.03.2025).

14. Рожкова Н. С. Використання ІКТ у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. *На урок*. URL: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-ikt-uroboti-z-ditmi-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-293090.html> (дата звернення: 29.03.2025).

15. Панасенко Е., Березка С., Лічман В. Колаборація теорії та практики у рамках підготовки майбутніх психологів до роботи в інклюзивній освіті. *Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Психологія*. 2021. Вип. 64. С. 179–192. DOI: <https://doi.org/10.34142/23129387.2021.64.11>

16. Потапюк Л. Організація інклюзивної освіти у вітчизняному просторі. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія Педагогіка і психологія*. 2021. № 1. С. 119–124. URL: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2021/1/15.pdf> (дата звернення: 29.03.2025).